

Voetrot bij klimop

Jan Westerhof

info@knpv.org

Deze zomer ontving ik foto's van klimop (*Hedera helix*) met de vraag: worden de gele bladvlekken veroorzaakt door een virus? Het antwoord op de vraag kan kort zijn: nee. Het is echter niet vreemd dat de inzendster dacht dat haar klimopheg was aangetast door een virus want de bladeren van jonge scheuten vertoonden virusachtige symptomen (foto 1 en 2). Maar in klimop komen virussen die duidelijke symptomen geven niet voor. De oorzaak ligt dieper, ondergronds.

Het ziektebeeld van klimopvoetrot

Bij voetrot tast een schimmel de stam aan op de grens van grond en lucht. Dit was ook hier het geval. De aantasting is vrijwel zeker Rhizoctonia-ziekte, veroorzaakt door een veel voorkomende schimmel.

De eerste symptomen die bij klimopvoetrot opvallen zijn tragere groei en vergeelde bladeren bij de hele struik of een deel daarvan. De vergeling wordt langzaam erger. Bladeren beginnen af te vallen. Nog later beginnen scheuten af te sterven (foto 3). In het voorjaar en na snoeien lopen scheuten van aangetaste struiken slecht uit. Soms is er, onder aan de struik, opvallende nieuwvorming van scheuten en bladeren zichtbaar. Dat was op de ingezonden foto's (1 en 2) goed te zien. De gele vlekken in de bladeren zijn gebreksverschijnselen. Dat daarbij gedacht werd aan een virusbesmetting is niet vreemd.

Ondergrondse ziekte

De bovengrondse ziektebeelden zijn secundair. Het werkelijke probleem zit ondergronds. Op de grens van grond en lucht heeft Rhizoctonia-ziekte de bast van de wortels aangetast. Deze aantasting is langzaam verder naar beneden en rond de wortelhals gegroeid totdat de bast rondom was aangetast. Opvallend bij deze ziekte is dat de aantasting niet doorgroeit in de bovengrondse delen van de struik. Daardoor ontstaat er een insnoering op de grens van bodem en lucht (foto 4). Als er meerdere takken vanuit de grond groeien kan dit proces bij klimop wel een paar jaar duren. Dat klimop vanuit de stam gemakkelijk nieuwe wortels maakt speelt ook een rol. Bij dode struiken ziet de bast van de stam er nog opvallend goed uit: een duidelijke aanwijzing voor Rhizoctonia-ziekte

Foto 1. Enige hergroei in het voorjaar bij aantasting door klimopvoetrot. De aanvoer van voedingsstoffen is verstoord (foto: J. Splinter).

Foto 2. Op virus lijkende bladvergelting door verstoorde opname van voedingsstoffen (foto: J. Splinter).

Foto 3: Verdorrende bladeren en afstervende takken door klimopvoetrot (foto: J. Westerhof).

Door de rotting van de bast van de wortels wordt steeds minder voeding van de bladeren naar de aangetaste wortels vervoerd. De opname van vocht en voeding door de langzaam afstervende wortels stopt. Feitelijk verdrogen en verhongeren de bovengrondse delen van de struiken. De bladeren vergelen en vallen af, waarna de struik of delen daarvan doodgaan.

Struik wel of niet vervangen

Klimop wordt vooral als haag aangeplant. Dat maakt vroegtijdige ontdekking van klimopvoetrot moeilijk. Het beste is het om bij vergelende struiken te controleren of:

- De bast van de wortels is verrot.
- De wortelhals op de grens grond - lucht is ingesnoerd.
- De schimmel niet doorgroeit in de stam.

Als dat het geval is dan is de kans heel groot dat Rhizoctonia-ziekte de oorzaak is. De struik weghalen is in dat geval de beste remedie. Plant geen nieuwe struik maar lei krachtige scheuten van buurstruiken naar de lege plek. Dan groeit het ontstane gat in de heg snel weer dicht.

Gebruik van een Rhizoctonia dodend middel is niet zinvol omdat de aantasting vrijwel nooit op tijd wordt ontdekt. Ook vraagt ontsmetting van de grond veel vloeistof.

Vergeling van het bladeren en slechte groei kent naast klimopvoetrot ook andere oorzaken zoals wateroverlast, droogte, te weinig ruimte voor de wortels en slechte grond. Ook te vaak snoeien kan slechte groei en vergeling veroorzaken. In deze gevallen groeien meerdere struiken of de hele heg slecht.

Foto 4: Oude aantasting door Rhizoctonia-ziekte. Let op de insnoering op de grens van bodem en lucht. Transport van water en voeding is niet meer mogelijk (foto: J. Westerhof)